

Alfik Humanistyczny

8 grudnia 2005

JASKÓŁKA – klasa VI szkoły podstawowej

Czas trwania konkursu: 45 min.

Witamy Cię. Do każdego pytania podane są 4 odpowiedzi: A, B, C, D. Jeżeli wśród nich jest poprawna, zaznacz ją na karcie odpowiedzi, jeżeli tak nie jest, zaznacz na karcie odpowiedzi E. Otrzymujesz od nas 30 punktów – tyle ile jest pytań. Za odpowiedź błędną otrzymujesz punkty ujemne równe ¼ liczby punktów przewidzianych dla danego pytania. Zapraszamy do konkursu OMNIBUS (30.03.2006). Informacje o konkursach na naszej stronie internetowej www.mat.edu.pl

Życzymy przyjemnej pracy. **POWODZENIA !**

Bolesław Leśmian „Urszula Kochanowska”

Gdy po śmierci w niebiosów przybyłam pustkowie,
Bóg długo patrzył na mnie i głaskał po głowie.

I rzekł: „Oto są - sprząty, a oto donice.
Tylko patrzeć, jak przyjdą stęsknieni rodzice!

„Zbliź się do mnie, Urszulo! Poglądasz, jak żywa...
Zrobię dla cię, co zechcesz, byś była szczęśliwa”.

I ja, gdy gwiazdy do snu poukładałam w niebie,
Nieraz do drzwi zapukam, by odwiedzić ciebie!”

„Zrób tak, Boże - szepnęłam - by w nieb Twoich krasie
Wszystko było tak samo, jak tam - w Czarnolasie!”-

I odszedł, a ja zaraz krzątam się, jak mogę -
Więc nakrywam do stołu, omiatam podłogę -

I umilkłam złęczniona i oczy unoszę,
By zbadać, czy się gniewa, że Go o to proszę?

I w suknię najróżowszą ciało przyoblekam
I sen wieczny odpędzam - i czuwać - i czekać...

Uśmiechnął się i skinął - i wnet z Bożej łaski
Powstał dom kubek w kubek, jak nasz - Czarnoleski.

Już świt pierwszą rozniętą złoci się na ścianie,
Gdy właśnie słychać kroki i do drzwi pukanie...

I sprząty, i donice rozkwitłego ziela
Tak podobne, aż oczom straszno od wesela!

Więc zrywam się i biegnę! Wiatr po niebie dzwoni!
Serce w piersi zamiera...Nie!...To - Bóg, nie oni!...

Pytania za 3 punkty

1. Podmiotem lirycznym w wierszu jest:

- A) poeta B) bohaterka C) Jan Kochanowski D) ktoś bliżej nieokreślony

2. Podmiot w powyższym utworze:

- A) zwraca się bezpośrednio do czytelnika B) wygłasza prawdy moralne
C) wypowiada się w imieniu zbiorowości D) opowiada głównie o swoich przeżyciach

3. Opis nieba w pierwszej części utworu:

- A) jest radosny i plastyczny B) odpowiada powszechnym obrażeniom
C) przedstawia miejsce odludne D) ukazuje krainę, w której ludzie są szczęśliwi

4. Urszula:

- A) chce mieć możliwość rozmów z Bogiem B) marzy o wygodnym życiu w niebie
C) chce wrócić do domu w Czarnolasie D) chce, żeby niebo wyglądało dokładnie tak, jak świat, w którym żyła

5. Stosunek Boga do Urszulki można określić (przede wszystkim) jako:

- A) litościwy B) wylewny C) ojcowski D) chłodny

6. Urszulka w relacji z Bogiem:

- A) jest bardzo pewna siebie B) jest onieśmielona i niepewna C) jest oschła D) jest niemila

7. Sformułowanie *straszno od wesela*:

- A) ukazuje stan emocjonalny bohaterki B) odzwierciedla stosunek autora do postaci Urszulki
C) obrazuje lęk człowieka przed Bogiem D) pokazuje nastrój panujący w niebie

8. *Najróżowsza suknia*, którą zakłada Urszulka, świadczy o:

- A) chęci dopasowania się kolorem sukni do barwy niebiańskiego świtu B) jej radości ze spotkania rodziców
C) próżności bohaterki D) pragnienia przypodobania się Bogu

9. W zdaniu *Wiatr po niebie dzwoni* można znaleźć:

- A) epitet B) epitet spreczny C) porównanie D) metaforę

10. Zakończenie wiersza można najczęściej wyrazić słowami:

- A) niebo jest tylko dokładnym odbiciem świata ziemskiego
B) Bóg jest kimś najważniejszym dla Urszulki
C) człowiek jest szczęśliwy tylko wtedy, gdy ma obok siebie, tylko tych, których kocha
D) Urszulka w niebie jest szczęśliwa, więc rodzice nie muszą się o nią martwić

Pytania za 4 punkty

11. W zdaniu *oczy unoszę* podmiot:

- A) to słowo *oczy* B) jest ukryty C) w ogóle nie występuje D) to słowo *unoszę*

12. Przymiotnikiem nie jest wyraz:

- A) najróżowszą B) żywa C) krasie D) szczęśliwa

13. Zastosowany w ostatniej zwrotce wielokropek:

- A) zastępuje inne, niepotrzebne znaki interpunkcyjne B) osłabia napięcie zakończenia tekstu
C) oddaje emocje Urszulki D) zaznacza dużą rozpiętość czasową pomiędzy poszczególnymi kwestiami

14. Sformułowanie *kubek w kubek* można zastąpić słowami:

- A) inny B) taki sam C) tak piękny D) taki duży

15. Cudzysłów w powyższym tekście:

- A) zaznacza wszystkie wypowiedzi narratora B) oddziela opowiadanie bohaterki od opisów
C) wprowadza cytaty D) zaznacza słowa o znaczeniu przeciwnym w porównaniu z dosłownym

16. W tekście powyższym nie ma czasowników:

- A) w czasie przyszłym B) w trybie rozkazującym C) w liczbie mnogiej D) w czasie przeszłym

17. Wyrazem o akcencie na przedostatnią sylabę jest:

- A) mnie B) ziela C) snu D) Bóg

18. Przyimkiem jest wyraz:

- A) są B) a C) dla D) nasz

19. Stronę czynną i bierną ma czasownik:

- A) przybyłam B) umilkłam C) przyjdą D) dzwoni

20. Użyte w tekście słowo *krasie* można zastąpić wyrazem:

- A) bezkresie B) przestrzeni C) piękności D) pustce

Fragment opracowania „Trenów” Jana Kochanowskiego

Żywot Jana Kochanowskiego w czarnoleskiej „wsi spokojnej, wsi wesołej” zakłócały nieszczęścia rodzinne.

W 1577 r. twórca *Pieśni świętojańskiej o Sobótce* pożegnał na zawsze starszego brata Kaspra, po śmierci rodziców uznanego za głowę rodziny, i pamięć jego uczcił wierszowanym epitafium oraz mową wydaną później pt. *Przy pogrzebie rzecz*. Wkrótce potem, trudno dziś powiedzieć, w roku 1578 czy 1579, nastąpiła śmierć ukochanej córki Urszulki, a w wydanym w roku 1580 pierwodruku *Trenów* poświęconych jej pamięci zboleły ojciec zdążył jeszcze na końcu dołączyć *Epitafium Hannie Kochanowskiej*, która „za siostrą prędko pospieszyła”.

Janusz Pelc, ZN im. Ossolińskich, 1977

Pytania za 5 punktów

21. Powyższy tekst łączy z wierszem:

- A) osoba autora B) styl C) osoba bohaterki „Trenów” D) temat

22. Jan Kochanowski, o którym mowa w powyższym tekście:

- A) jest polskim piętnastowiecznym poetą B) jest autorem żałobnych wierszy
C) stracił jedyną córkę D) pojawia się w wierszu Leśmiana

23. Na podstawie powyższego tekstu można powiedzieć, że:

- A) „Treny” zostały wydane niespełna trzy lata po śmierci Urszulki B) wiemy wszystko o życiu Kochanowskiego
C) do 1577 roku Jan Kochanowski był głową rodziny D) nie wszystko wiemy o życiu autora „Trenów”

24. Wiersz Leśmiana:

- A) jest trenem B) w ogóle nie nawiązuje do twórczości Jana Kochanowskiego
C) przedstawia poetycką wizję losów bohaterki „Trenów” D) stanowi kontynuację powyższego tekstu o Janie Kochanowskim

25. Na podstawie powyższego tekstu można powiedzieć, że prawdą jest stwierdzenie:

- A) Jan Kochanowski najpierw stracił brata, później rodziców, a zaraz potem córkę
B) Pamięć brata uczcił Kochanowski pisząc „Pieśń Świętojańską o Sobótce”
C) „Epitafium Hannie Kochanowskiej” zostało dołączone do pierwodruku „Trenów”
D) „Pieśń Świętojańska o Sobótce” powstała w 1577 roku

26. Autor tekstu o Janie Kochanowskim koncentruje się przede wszystkim na:
A) emocjach swojego bohatera
B) omówieniu twórczości Jana Kochanowskiego
C) faktach z życia autora „Trenów”
D) omówieniu „Trenów”
27. Z powyższego tekstu można wywnioskować, że epitafium jest utworem:
A) prozatorskim
B) poetyckim
C) pisanym po łacinie
D) żałobnym
28. Jednym z wyrazów, które mają nadać tekstowi uroczysty charakter jest słowo:
A) pierwodruku
B) uczcił
C) nieszczęście
D) córeczki
29. Sformułowania *ukochanej córeczki*, *zboleły ojciec*, mają za zadanie przede wszystkim:
A) obniżyć powagę tekstu
B) ożywić tekst elementami języka potocznego
C) nadać tekstowi emocjonalny charakter
D) zaszokować odbiorcę
30. Autor powyższego tekstu:
A) zwraca się bezpośrednio do odbiorcy
B) używa wyłącznie stylu naukowego
C) jest historykiem
D) jest historykiem literatury